

károkat és megállapítani a legsürgősebb tennivalókat. Termőföldünk, erdőink védelme, magunk és utódaink egészsége megköveteli, hogy e problémával súlyának megfelelően foglalkozzunk.

IRODALOM:

- [1] Jährlich 20 Millionen Rauchschäden in Wäldern des Ruhrgebietes. (sdw jelű cikk a Deutsche Baumschule 1965. évi 1. sz. 22—23. o-n)
- [2] Dr. Papp László: Az erdészeti füstkárszakértők értekezlete Tharandtban (Az Erdő XI./7. sz. 1962. július 319. o.)
- [3] Dr. Offner: Soll unsere Landschaft weiter zerstört werden. Brosura. NSZK.
- [4] Pelz, E.: Beszámoló a tharanti értekezletről. (Archiv für Forstwesen 1962/1. sz.)
- [5] Dr. Wentzel, K. F.: Gibt es rauchharte oder immissionsfeste Gehölze? (Gartenwelt 63/24. sz. Hamburg 1963. dec. 21. 508—509. o.)
- [6] Zahn, R.: Über den Einfluss verschiedener Umweltfaktoren auf die Pflanzenempfindlichkeit gegenüber Schwefeldioxid. Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten (Pflanzenpathologie) und Pflanzenschutz. 70. B. Jahrg. 1963. Heft 2. S. 81—95.

Ньекеш И.: ПОВРЕЖДЕНИЯ АЭРОЗОЛОМ В ЛЕСНОМ ХОЗЯЙСТВЕ.

С развитием индустрии растет и повреждение пелью и дымом в лесу. В окрестностях цементных заводов вред наносит цементная пыль, у тепловых электростанций, работающих на угле, сажа является вредной. Хлор и флюор причинил уже значительный вред. В интересах разработки методов защиты насаждений этот вопрос надо поставить на повестку дня и заниматься им.

Nyékes I.: AEROSOLSCHÄDEN IN DER FORSTWIRTSCHAFT.

Mit der fortschreitenden Industrialisierung nehmen auch die Staub- und Rauchschäden im Walde stets zu. In der Umgebung der Zementwerke schädigt der Zementstaub. Der Russ der auf Kohlenbasis arbeitenden Wärmekraftwerke gefährdet den Wald, die Chlor- und Fluoremission der chemischen Werke verursacht schon bedeutende Schäden. Zwecks Erarbeitung der Schutzmassnahmen soll die Frage auf die Tagesordnung gestellt und eingehend behandelt werden.

Mire használhatjuk a magyarvizslát?

STANDEISKY ANDOR

A magyarvizsla (*Canis sagal acceptorius tracoides hungaricus* Varga E. 1939) a magyar szaglő-fürjész vizsla és a török solymászeb keresztozödéésének produktuma. A magyar szaglő-fürjész vizslát sólyommal és hálóval vadászó őseink a Kárpát-medencében őshonos pannón és erdélyi kopóból a török solymásébet arab vadászok tenyészítették ki az óegyiptomi kopó utódából, a szíriai kopóból. E két vadászbajtja a török hódoltság ideje alatt tömegesen és huzamosan kereszteződött és alkotta azt a sárgásszínű solymásébet, amelyből sörétes puskával vadászni kezdő magyar vadászok az 1700-as esztendő első negyedében a mai fogalmaink szerinti magyarvizsla közvetlen őseit kitenyészítették.

Hazánk flórája, a magyar vadász természete, de nem kevésbé anyagi adottságaink is, szükségessé tették, hogy olyan vizsla legyen uralkodó vadászkutyafajtánk, mely apró és nagyvadas területeken egyaránt használható. A magyarvizslától, mint minden vizslától, megköveteljük, hogy legelső sorban is a mezei és erdei apróvad vadászathoz, másodsorban pedig a vízivadászathoz, földfeletti dúvadászashoz, vérebmunkához és esetleg a vaddisznó vadászathoz is használni tudjuk.

Mindenes vizsla csakis intelligens állat lehet, mert a fent felhozott, néha ellentétes követelményeknek megfelelni csakis nagy intelligenciával bíró kutya tudhat. A legtöbb idegen fajtájú vizslát a mindenes munka ágazataira oktatni kell, mégpedig gyakran a parforce idomítás drasztikus eszközeinek igénybevételével. Ezzel szemben a magyarvizsla, már születésétől fogva magával hozza hajlandóságát a mindenes munkára, ezt benne csak fejleszteni kell és pedig mellözve a parforce idomítást, — szépszerével, szinte játszva. Itt említem meg, hogy éppen magas intelligen-

ciája folyományaként, a magyarvizsla úgyszólván kivétel nélkül igen érzékeny természetű. A durva bánásmódot nem tűri. A legtöbb rossz magyarvizslát a goromba bánásmód, néha egy verés rontotta el, és mivel rendkívül jó emlékezőtehetsége van, kellemetlen tapasztalatait ritkán felejtí, — az ilyen magyarvizsla végleg elidegenedhetik gazdájától.

Főleg a mezei apróvad vadászatánál előnyös testi tulajdonsága, hogy keleti őseitől örökölt zsemlesárga színe következtében rendkívül jól bírja a meleget, szomjúságot, gyakran a foglyászás idejébe átnyúló kánikulában is. Bár rövidszőrű fajta, bírja a hideget is, ha kellő kondícióban van és nincs elkényeztetve. Nagyon előnyös szellemi tulajdonsága veleszületett engedelmisségi hajlama. Bátran állíthatjuk, hogy a legengedelmesebb vizslafajta. Éppen ezért rendkívül könnyen tanítható, tehát kezdő vadászoknak is leginkább ajánlható fajta.

Jellemző tulajdonsága még, hogy önmagától idomíttatva tartja gazdájával az összeköttetést. Minden más fajtájú vizslát tanítani kell a relációtartásra, saját tapasztalatomból állíthatom, hogy a magyarvizsla minden tanítás nélkül is tartja az összeköttetést. A magyar vadász általában a közelkereső vizslát szereti, ezért ilyen irányba szelektálta nemzeti vizslánkat. Azonban, ha szükséges, könnyen rávehető a messzi keresésre is és a keresés zegzúgos formájára. Kitartóan és igen szép stílusban állja a vadat. Mivel alaptermészete az engedelmisség, sohasem hajtja az előtte felrebbenő szárnyast és könnyen rászoktatható a nyúltszitaságra is. Bár az előkeresésben is kiváló, az utánkeresésben egyenesen utolérhetetlen. A sebzett vadat alacsony orral keresi, szenvedélyes csapázó és vadelhozó. Az aportirozások elsajátításánál, idegen fajtákhoz tartozó vizsláknál általában 75%-ban kell erőszakos eszközökhöz folyamodni, a magyarvizslánál még 25%-ban sem. De nem csak mezei vadászatnál használható, kitűnően beválik az erdei bokrázásnál is. Rövid szőrzete ellenére szenvedélyesen keresi és hozza a szalonkát a legtűskésebb szederindás vágásból is, gyűlöli a rókát, szenvedéllyel fojtja és hozza azt. Hazai viszonylatainkban a legjobban használható fajta a mezei és erdei vadászat minden ágazatában.

A legtöbb magyar vadász anyagi helyzete nem engedi meg, hogy területe vízi-vadas részéhez külön, speciális kutyát tartson. Nincs is erre szükség, mert a mindenes vizslától megkövetelt mértékben a magyarvizsla is jól használható vízimunkára. Élénken bizonyítja ezt *dr. Homoki-Nagy István* „Cimborák” című filmjében szereplő Fickó nevű magyarvizsla kan. Fickó teljesítménye a vízben és víz alatt megcáfolja azt a tévhitet, miszerint a magyarvizsla nem szereti a vizet. Hosszú esztendőig vadásztam a Dráva mentén, mindig magyarvizslával, személyes tapasztalataim csak megerősítik állításomat.

A magyarvizsla nem barátkozó jellem, idősebb korában gyakran mogorva természetűvé, fogóssá válik. Pannon-erdélyi kopó-őseitől örökölt fogósságát igen jól használhatjuk a földfeletti dűvadirtás terén. Így például közismerten kitűnő dűvadirtó volt néhai nagy tudósunk és vadászunk, *Kittenberger Kálmán* „Szikra” nevű magyarvizslája is. Szikra rengeteg dűvad gereznájához segítette hozzá gazdáját. Ráménozással párosult izomereje révén mindig győztesen került ki a küzdelemből. Ugyanazt állíthatom Kati nevű, kistermetű magyarvizsla szukámról. Az 1942-es tél leszorított a Mecsekben egy vadmacskát a meglehetősen jó fácános területemre. Mit sem sejtve vadászgattunk Katival egy sásos részleten, amikor kutyám viaskodására lettem figyelmes. Mivel azt hittem házimacskával verekszik, még biztattam is kutyámat. A kistermetű Kati nem tudta lefojtani hatalmas ellenfelét, de megszalasztotta és engem hozzásegített egyetlen vadmacskám elejtéséhez. A vadkandur hat kilón felüli gyönyörű példánynak bizonyult. Katit azonban a goromba állat csúnyán ellátta. Fülei úgy néztek ki, mint egy-egy salangos dohányzacskó. Állatorvoshoz kellett vinnem és még örülhettem, hogy szemevilágában nem esett kár. A két felhozott példából világos, hogy ott szunnyad a ragadozók iránti gyűlölet a magyarvizsla csaknem minden egyedében, csak ki kell hozni belőlük és rá kell nevelni őket a földfeletti dűvadirtásra.

Olyan vadászterületen, ahol az állandó nagyvadat csak az őz képviseli, ahol csak váltóvadként fordul elő szarvas, dämvad és vaddisznó, ott nem feltétlen szükséges vérebet tartani. Ily területen megfelel a szükséges vérebmunka teljesítésére egy jó mindenesvizsla. Legelsősorban a magyarvizsla. Évtizedekig ily területen vadásztam, minden magyarvizslám gyönyörűen csapázta a sebzett nagyvadat; állóra és dermedtre csaholt. A magyarvizsla igen könnyen megérti, mit akarunk tőle. Erős vadászszenevélye lévén, kedvvel végzi a vérebmunkát anélkül, hogy mezei munkája ezáltal romlana. Éppen magas intelligenciájánál fogva jól disztíngvál és mindig tudja, hogy hogyan kell dolgoznia.

A magyarvizsla közeli rokonát, a törökvizslát rendszeresen használják vaddisznó hajtására is. Nyilván keleti örökségnek tekinthető a mi vizslánkban is az ez iránti hajlandóság. Sajnos az én területemen vaddisznó még váltóvadként sem fordult elő, ezért e téren személyes tapasztalataimra nem utalhatok, szavahihető vadászok tanúságtételére azonban annál inkább. Többek között a debreceni G. T. öreg vadásznak is voltak vaddisznós magyarvizslái. Kaposi Marcsa II., majd „Figaro” (Gerle) nevű magyarvizslái nem egyszer hajtottak disznót vadász elé, részben a Mátrában, de Debrecen környéki erdőségeken is.

Végezetül Rozenay József, már elhunyt vadászbarátom 1959. V. 2-án kelt, hat gépelt oldalt kitevő levelét akarom kivonatossan ismertetni. P. erdőmesternek volt egy bevadászatlan gyönyörű 1 éves magyarvizslája. Mivel nem értett a vizsla tanításhoz, megkérte Rozenay Józsefet kutyája bevadászására, mert azt készen szeretné, ugyancsak erdőmérnök fiának ajándékozni. Rozenay Józsefnek hivatalos elfoglaltsága miatt mindössze 10 nap állott rendelkezésre a feladat megoldásához. A soha terepen még nem járt magyarvizsla 10 nap elteltével tökéletesnek mondható mindeneszivslává vált. Oktatója mindenekelőtt magához szoktatta tanítványát. Amikor ennek bizalmát megnyerte, azonnal terepre vitte és hozzálátott a bevadászás beiskolázásához. Kilencnapi, úgyszólván szakadatlan munka után a tizedik napon vizsgát rendezett Rozenay József, amelyen P. erdőmester is részt vett. Legelőször egy nádas széléből felkelő tőkésrucát lőtt meg öreg barátom. A gácsér sűrű és magas nádba esett. Intésére a vizsla vonakodás nélkül ment a vízbe, megkereste, hozta és átadta a kacsát. Majd egy szederindás kőkényes felé húzott, gyönyörűen állta, felrebbentette és hozta a lelőtt fácánkakast. Később mezőgazdaságilag művelt területre ért. A kutya ismét keresett, húzott, majd állt. Öreg barátom azt hitte, foglyok vannak előtte, de amikor az álló vizsla előtt ki akarta taposni a foglyokat, nyúl perdült ki a vackából. A lövéses guruló nyúl után a vizsla menni akart, fekédj vezényszóra azonban engedelmesen hasalt és csak felszólításra hozta a nyulat. Majd egy náddal benőtt mélyedésből ismét fácánkakas rebbent fel. A szárnyazott kakas futva mentette életét. Az utánaküldött magyarvizsla mintegy negyedóra leteltével hozta a még élő fácánkakast. Továbbhaladva egy fiatalosból felrebbenő szalonkát lőtt le Rozenay József. A sűrűségbe pottyant hosszúcsőrűt szépen megkereste, hozta és átadta a kis magyarvizsla. A változatos délelőtti program után délután véreb-munkából kellett a tanítványnak vizsgáznia. A kis társaság kocsira ült és P. erdőmester területének erdős része felé vette útját. Itt öreg barátom egy meddőnek látszó sutát lőtt szándékosan puhán. A suta jelzett és mintegy 600 m-es vércsapát hagyva maga után, elfeküdt egy magas csalánnal benőtt sűrűségben. Félórai várakozás után a hosszú vezetékre fogott vizslát rátették a nyomra. Az mélyen tartott orral gyönyörűen belefeküdt a vezetékbe és követte a suta vércsapáját. A csalánsűrű előtt elengedték a kutyát. Vártak, de a kis magyarvizsla nem jött vissza és hangot sem adott. Végül is kénytelenek voltak a csipős sűrűségbe követni. Mintegy 50 lépésnyire ott feküdt a kimult suta, előtte ült kétségbeesett pófával a kutya. Biztatásra ugatta a vadat. Többször megismertelték a gyakorlatot, a kis szuka gyönyörűen dermedtre csaholta az őzet.

Az igazán gyönyörűen vizsgázott magyarvizsla hamarosan eljutott P. erdőmester fiához, ahol a vaddisznó vadászatát is könnyen elsajátította.

Amint látjuk a magyarvizsla fajtának egyes példányai iskolapéldái a jó mindeneszivslának, de kellő hozzáértéssel általánosan is könnyen bevezethetők a mindenes munkára. Remek tulajdonságai, de nem kevésbé tetszetős külеме nagy jövőt biztosít számára.

A. Стандейски : ДЛЯ ЧЕГО МОЖНО ИСПОЛЬЗОВАТЬ ВЕНГЕРСКУЮ ЛЯГОВУЮ СОБАКУ?

Венгерская ляговая собака происходит от скрещивания ляговой собаки, охотящейся на перепелов и турецкой собаки, охотящейся на соколов. Отличная универсальная собака. Как ляговая собака она является незаменимой при охоте на мелкую дичь, ее отлично можно использовать при водной охоте, ее успешно можно использовать при наземной охоте на вредных зверей и в качестве следопыта. Эту собаку легко можно приучить к охоте на диких кабанов. На охотничьих угодьях с мелкой дичью, где встречается и крупная дичь, она является незаменимой охотничьей собакой.

Standeiszky, A.: WOZU GEBRAUCHT MAN DEN UNGARISCHEN VORSTEHUND?

Der ungarische Vorstehhund, der aus der Kreuzung des ungarischen Wachtelhundes mit dem türkischen Falknerhund entstand, ist ein vorzüglicher „Hund für alles“. Als Vorstehhund ist er ein unentbehrlicher Gehilfe der Niederjagd, kann aber auch in der Wasserjagd vorzüglich gebraucht werden. Für die oberirdische Raubwildvertilgung ist er sehr gut geeignet und arbeitet auch als Schweisshund ausgezeichnet. Die Schwarzwildjagd eignet er sich leicht an. In Niederwildrevieren, wo auch Hochwild vorkommt, ist der ungarische Vorstehhund zur Jagd unentbehrlich.